

CAMMINO DIRITTO

Rivista di informazione giuridica

PRINCIPIILE COMUNITARE CARE GUVERNEAZĂ SIGURANȚA ALIMENTARĂ. CONSUMATORII SUNT PROTEJAȚI DE RISCURI?

Analiza regulamentului CE nr. 178/2002 consistă în cerințele și principiile legislației alimentare, cu explicația definițiilor cheie și al sistemului de evaluare, gestiune și comunicare a riscurilor.

Alexandra Ivan (redattore Salvatore Aromando)

CIVILE - CIVILE

Articolo divulgativo - ISSN 2421-7123

Publicato, Martedì 15 Dicembre 2015

Cunoașterea propriilor drepturi este fundamentală pentru a putea beneficia de toate garanțiile oferite consumatorilor de sistemele comunitare și naționale în alimentație, mai ales în ceea ce privește produsele nesigure, publicitatea înșelătoare, practici comerciale incorecte și clauze ofensive.

“Asigurarea unui nivel ridicat de siguranță a alimentelor, sănătatea și bunăstarea animalelor și a plantelor prin măsuri coerente de la fermă la masă și a unui monitoraj adecvat, garantând în același timp funcționarea eficientă a pieței interne” sunt câteva dintre exigențele de bază ale legiitorului comunitar pentru protecția consumatorului, în mod similar a ceea ce a fost declarat la nivel internațional.”

Pentru a putea garanta circulația alimentelor sigure și sănătoase pe piața externă, este necesar să nu existe diferențe semnificative în ceea ce privește siguranța alimentelor și a hranei de la un stat la altul, de aceea **siguranța alimentelor** nu poate fi doar interesul unui singur legiitor național, ci trebuie să fie **rezultatul unei armonizării** dintre legislația comunitară și cea internațională.

Standardul de referință este desigur **regulamentul CE nr. 178/2002** care constă în principiile și cerințele generale ale legislației alimentare, stabilește Autoritatea Europeană pentru siguranța alimentelor (EFSA) și **procedurile care trebuie urmate în toate fazele, de la producția primară la administrarea către consumator**, face excepție producția primară pentru uzul domestic privat și prepararea aceluia uz care nu intră în domeniul siguranței alimentelor.

Obiectivele principale sunt protejarea vieții și a sănătății consumatorilor, orientându-i pe aceștia într-o alegere conștientă și informată a alimentelor, ajutând astfel la protejarea și bunăstarea animalelor, plantelor și a mediului.

Unul dintre elementele acestei reguli care iesă în evidență în fața autorităților legale e însăși regulamentul în sine. Fiind de aplicare generală este capabil de a reda obligații în manieră imediată tuturor destinatarilor; evidențiază imediat intenția de a face o schimbare unitară sistemului, plecând desigur de la conceptul aliment.

În conformitate cu Art. 2 prin aliment sau produs alimentar se înțelege *“orice produs sau substanță, indiferent dacă este procesat integral, parțial sau neprocesat, destinat consumului uman ori preconizat a fi destinat consumului uman. Alimentele includ și băuturile, guma de mestecat și orice altă substanță, inclusiv apa încorporată intenționat în alimente în timpul producerii, pregătirii sau tratării acestora.”* Printre alte definiții ilustrate succesiv ies în evidență concepțiile de **“risc”** și **“analiza riscului”**, pentru evaluare, gestiune și comunicare.

În conformitate cu Art. 3 prin risc se înțelege *“probabilitatea apariției unui efect nociv pentru sănătate, precum și severitatea acestui efect, ca urmare a expunerii la un pericol”*; **pericol** se referă la *“un agent biologic chimic sau fizic ori o stare a acestuia, prezent în alimente sau în hrana pentru animale, cu potențial de a cauza un efect nociv pentru sănătate”*. Riscul alimentar poate avea diverse grade de severitate (minor, mediu și major) ca și consecință a prezenței unui pericol în aliment, care arată toate posibilele cauze ale bolilor din cauza contaminării alimentelor în mod natural (prin bacteria salmonela), cu substanțe chimice (ca dioxina) sau fizice (prin prezența de sticlă). **Prin analiza riscului** se înțelege procesul care cuprinde **trei componente intercorelate**:

Evaluarea riscurilor (Risk assessment): se bazează pe procesul științific format din patru etape, și anume: identificarea pericolului (hazardului) caracterizarea pericolului, evaluarea expunerii și caracterizarea riscului;

Gestiunea riscurilor (Risk management): constă în procesul, distinct de evaluarea riscului, ce ține de aprecierea diferitelor politici posibile, în consultarea cu părțile interesate, ținând cont de evaluarea

În Art. 10 este stabilit **principiul informativ**, în cazurile în care există motive de suspiciune cu privire la existența unui risc pentru sănătatea umană sau animală, determinat de un aliment ori hrană pentru animale, în funcție de natura, gravitatea și aria de cuprindere a acestui risc, autoritățile publice competente în domeniu iau măsurile necesare în vederea informării populației cu privire la natura riscului, prin identificarea cât mai exactă a alimentului sau hranei pentru animalele respective ori tipului de aliment sau hrană pentru animale, a riscului pe care îl poate prezenta și a măsurilor care se vor lua în vederea prevenirii, reducerii sau eliminării aceluiași risc. Principiul informativ este desigur **un instrument pentru protecția eficientă a dreptului la sănătate** și scopul aceluiași, identificat în voința de a obține și de a consolida încrederea consumatorilor în ceea ce privește legislația alimentară și sistemul de aplicare a acesteia.

Cu toate acestea, nu poate decât să trezească suspiciune asupra gradului de incertitudine a riscului, care trebuie să fie verificat pentru a garanta difuziunea informațiilor, informații ce vor influența cu siguranță alegerile consumatorilor în ceea ce privește un anumit produs sau un brand.

Conform Legislație și a tuturor principiilor și obligațiilor stabilite în ea, **se aplică tuturor operatorilor de pe piața comună**, indiferent de dimensiunea lor, iar autoritățile naționale au sarcina de a monitoriza și verifica îndeplinirea acestora, precum și aplicarea de sancțiuni sau de măsuri represive, care trebuie să fie eficiente, proporționale și descurajatoare.

Odată cu regulamentul CE a fost înființată și **Autoritatea Europeană pentru siguranța alimentelor (European Food Safety Authority)**, care este o Agenție Europeană, în Italia are sediul la Parma, și în conformitate cu Art. 22: *“furnizează consultanță științifică și sprijin științific și tehnic pentru legislația alimentară și politicile Comunității în toate domeniile care au un impact direct sau indirect cu privire la siguranța alimentelor și hrănilor. Aceasta din urmă furnizează informații independente referitoare la toate chestiunile din aceste domenii și e responsabilă de comunicarea riscurilor.”*

EFSA colaborează direct cu autoritățile naționale și e disponibilă consultării de către părțile interesate, și are responsabilitatea de a valuta și comunica toate riscurile care au legătură cu lanțul alimentară.

Autoritatea Europeană pentru siguranța alimentelor a fost înființată datorită unor serii de urgențe alimentare care au avut loc la sfârșitul anilor '90, face parte dintr-un program destinat îmbunătățirii siguranței alimentare în UE și asigurării unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor.

Ca organism responsabil pentru evaluarea riscurilor, elaborează avize științifice și oferă o consultanță clară și de specialitate, pentru a oferi o bază solidă în activitatea legislativă în definirea politicilor în Europa, și pentru a permite Comisiei Europene, Parlamentului European și a Statelor membre UE de a lua decizii în timp util, și de a gestiona eficient riscurile.

Sfera de competență a EFSA include siguranța alimentelor și a hranei, alimentația, bunăstarea și sănătatea animalelor, și protecția a sănătății plantelor. Cu siguranță legislația cu privire la o chestiune atât de delicată, nu poate decât avea ca pivot consumatorul și siguranța sa, și desigur că acest punct este confirmat în teza instituției de către Comisia Europeană, de o rețea de centre pentru consumatori, care se ocupă de sortarea informațiilor și care oferă sprijin consumatorilor în prezentarea de plângeri.

Fiecare stat membru, în plus față de control și sancțiuni, e dotat cu un centru coordonat pe plan european, care se ocupă îndeaproape de problemele unei categorii “slabe” în fața numeroaselor interese economice ce reglementează sistemul de astăzi.